

Konkurs genealogiczny "Bez korzeni nie zakwitniesz" - ostatni dzwonek na zgłoszenie

Z początkiem marca rozpocznie się etap szkolny jubileuszowej, 5. edycji ogólnopolskiego konkursu genealogicznego „Bez korzeni nie zakwitniesz”, organizowanego przez Archiwa Państwowe i Ministerstwo Edukacji Narodowej. To ostatnie dni, aby szkoły i uczniowie zgłosili swój udział w projekcie, który łączy edukację historyczną z odkrywaniem rodzinnych historii. W przygotowaniach pomoże nowość – kompleksowy wideoporadnik genealogiczny autorstwa Natalii Lipowicz, ambasadorki konkursu, stworzony we współpracy z ekspertami Archiwów Państwowych. Co istotne, decyzją Kuratorów Oświaty konkurs znajduje się na liście konkursów punktowanych, a jego wyniki są uwzględniane w procesie rekrutacji do szkół ponadpodstawowych. — Skala zainteresowania konkursem mówi sama za siebie. W poprzedniej edycji otrzymaliśmy zgłoszenia z kilkuset szkół, co było rekordem w historii projektu. To dowód, że młodzi ludzie chcą poznawać historię poprzez własne doświadczenia i rodzinne opowieści. „Bez korzeni nie zakwitniesz” pokazuje, że genealogia może być nowoczesną i angażującą formą edukacji, rozwijającą umiejętności badawcze i budującą świadomość dziedzictwa. Udział w konkursie to nie tylko rywalizacja, ale przede wszystkim odkrywanie historii, która zaczyna się najbliżej nas. Jak pokazują poprzednie edycje, konkurs nie kończy się wraz z ogłoszeniem wyników. Zostają rozmowy z dziadkami, odnalezione fotografie, odkryte historie i poczucie zakorzenienia, które młodzi uczestnicy zabierają ze sobą na całe życie — mówi dr Paweł Pietrzyk, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych.

„Bez korzeni nie zakwitniesz. Moja Wielka i Mała Ojczyzna” to projekt edukacyjny Archiwów Państwowych i Ministerstwa Edukacji Narodowej, adresowany do uczniów klas 4–8 szkół podstawowych i ich nauczycieli. Zadaniem uczestników jest stworzenie drzewa genealogicznego oraz prezentacji, która w nowoczesny i twórczy sposób opowie historię rodziny i pokaże jej związki z lokalną społecznością. Celem inicjatywy jest uwrażliwienie młodzieży na wartość dziedzictwa i pamięci, budowanie szacunku dla przeszłości, a także rozwijanie świadomości tożsamości lokalnej i narodowej. Poprzednia edycja konkursu, rozstrzygnięta w maju 2025 r., okazała się przełomowa – wpłynęły aż 684 prace z 370 szkół podstawowych. Wyłoniono aż 17 laureatów, a uczestnicy zaprezentowali m.in. cyfrowe drzewa genealogiczne, rodzinne podcasty i filmy dokumentalne, a także stare fotografie ożywione z wykorzystaniem sztucznej inteligencji.

Jubileuszowa edycja od początku zapowiadała się szczególnie. Konkurs przeszedł wizualną metamorfozę. Nowe logo, świeże i nowoczesne, jeszcze mocniej podkreśla jego energię i otwarcie na młodych. Ale nie tylko identyfikacja graficzna jest w tym roku inna – organizatorzy wprowadzają etap szkolny. To właśnie w szkołach, między 9 a 16 marca 2026 r., komisje złożone z nauczycieli będą oceniać prace, decydując, które z nich trafią do wojewódzkiego etapu rywalizacji.

Nieprzypadkowo także serce tegorocznej edycji bije na Podlasiu. Po raz pierwszy rolę koordynatorów konkursu pełnią dwa archiwa państwowe – w Białymstoku i Suwałkach. To one stworzą centrum polskiej genealogii, a zwieńczeniem ich pracy będzie gala finałowa zaplanowana na 12 czerwca 2026 r. w Białymstoku.

Po raz pierwszy w historii konkurs ma swoją Ambasadorkę – została nią Natalia Lipowicz, genealogiczna influencerka i autorka popularnego bloga „Po leniwemu”, obserwowanego przez dziesiątki tysięcy osób. I to właśnie ona wraz z ekspertami z Archiwów Państwowych przygotowała najciekawszą nowość tegorocznej edycji: kompleksowy wideoporadnik genealogiczny. To pierwszy w historii konkursu tak obszerny materiał edukacyjny, który w sposób uporządkowany prowadzi uczestników przez wszystkie etapy przygotowania pracy konkursowej.

W nagraniu omówiono m.in.:

- sposoby rozpoczęcia badań genealogicznych,
- metody poszukiwania informacji w archiwach i źródłach rodzinnych,
- zasady pracy z dokumentami historycznymi,
- pomysły na atrakcyjne opracowanie projektu,
- najczęstsze błędy popełniane przez początkujących badaczy.

Poradnik łączy wiedzę ekspercką z przystępną formą, dzięki czemu może być wykorzystywany zarówno podczas pracy indywidualnej ucznia, jak i jako materiał dydaktyczny dla nauczycieli prowadzących projekt w szkole. Organizatorzy podkreślają, że to narzędzie edukacyjne, które pozwala wyrównać szanse uczestników — także tych, którzy wcześniej nie mieli styczności z genealogią. Materiał wideo to nie tylko instrukcja — to pełna pasji opowieść o odkrywaniu przeszłości, która pokazuje, że genealogia może być jednocześnie nauką, przygodą i świetną zabawą. Dzięki praktycznym wskazówkom,

ciekawostkom i konkretnym „tipom” uczestnicy otrzymują realne wsparcie eksperckie, jakiego dotąd w konkursie nie było.

— Mam ogromną nadzieję, że wideoporadnik stanie się dla uczniów i nauczycieli prawdziwym wsparciem w rozpoczęciu genealogicznej przygody. Tworząc go, chciałam pokazać, że poszukiwanie rodzinnych historii nie musi być trudne ani poważne — może być fascynującą zabawą i wspólnym odkrywaniem przeszłości. Sama miałam ogromną radość podczas jego przygotowywania i wierzę, że po jego obejrzeniu konkurs stanie się dla uczestników nie zadaniem, lecz przygodą, która wciąga od pierwszego kroku — **podkreśla Natalia Lipowicz, ambasadorka konkursu.**

Rozpoczynający się na początku marca etap szkolny oznacza, że to właśnie teraz jest kluczowy moment na zgłoszenie udziału. Archiwa Państwowe wraz z Ministerstwem Edukacji Narodowej zachęcają szkoły, nauczycieli i rodziny do skorzystania z dostępnych materiałów, odwiedzenia Archiwów Państwowych, obejrzenia wideoporadnika i podjęcia genealogicznego wyzwania.

Koordinatorami tegorocznej edycji są Archiwum Państwowe w Białymstoku oraz Archiwum Państwowe w Suwałkach, które wspólnie przygotowują również finał wydarzenia.

— Zainteresowanie konkursem jest ogromne. Każdego dnia otrzymujemy zapytania od uczniów i nauczycieli z całej Polski. Widzimy, że genealogia naprawdę stała się modna wśród młodego pokolenia. Dla Archiwów Państwowych jest to szczególnie ważne, ponieważ konkurs staje się naturalnym pomostem między instytucjami pamięci a młodym pokoleniem, które odkrywa, że archiwa to nie tylko miejsca przechowywania dokumentów, lecz przestrzeń żywych historii i osobistych odkryć. Tegoroczna gala finałowa, która odbędzie się 12 czerwca br. w Białymstoku, będzie wyjątkowa, bo po raz pierwszy organizują ją wspólnie dwa archiwa państwowe. Z okazji jubileuszowej edycji przygotowujemy wiele niespodzianek i wydarzeń towarzyszących — chcemy, aby było to prawdziwe święto młodych odkrywców historii i ich rodzin — zapowiada **dr Marek Kietliński, dyrektor Archiwum Państwowego w Białymstoku.**

Wideoporadnik można obejrzeć tutaj: <https://youtu.be/7Hk2eXcvOlQ?si=4cW28Guz0pTeXyKx>

Więcej informacji oraz szczegółowy harmonogram konkursu na www.archiwarodzinne.gov.pl/konkurs

Patronat Honorowy: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.